

**UCHWAŁA NR LIII/491/2010
RADY MIEJSKIEJ W SUWAŁKACH**

z dnia 27 października 2010 r.

w sprawie zamiaru podjęcia działań zmierzających do realizacji programu pn. „Biblioteka Trzech Wieków Suwałk” w latach 2011-2020 w ramach obchodów 300-lecia Suwałk

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 9 i 18 oraz art.18 ust. 2 pkt. 10 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz.1203 i Nr 167, poz. 1759; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i poz. 146 i Nr 40, poz. 230) Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1. Miasto Suwałki, deklaruje udział w realizacji programu pn. „Biblioteka Trzech Wieków Suwałk” w latach 2011-2020, zwanego dalej Programem.

§ 2. Upoważnia się Prezydenta Miasta Suwałk do podejmowania działań związanych z realizacją Programu, stanowiącego załącznik do uchwały, w tym skutkujących zobowiązaniami finansowymi Miasta Suwałk.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Suwałk.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Suwałkach

Włodzimierz Marczewski

Program działań badawczo-naukowo-edytorskiego związanych z obchodami 300-lecia Suwałk w latach 2011-2020 pn. „Biblioteka Trzech Wieków Suwałk”.

Idea

Biblioteka Trzech Wieków Suwałk – to przedsięwzięcie badawczo-naukowe i edytorskie podjęte dla uczczenia jubileuszu trzech wieków Suwałk. Jego celem jest zintensyfikowanie badań nad przeszłością miasta i przedstawienie ich rezultatów w serii książek popularyzujących wiedzę o mieście nad Czarną Hańczą. Są to w większości książki o charakterze popularnonaukowym. Na „Bibliotekę” składają się: monografie, biografie, antologie tekstów, bibliografie, słowniki, studia i szkice. Tematycznie obejmują różne dziedziny i zakresy życia miasta, tworząc w sumie jego trzystuletnią panoramę kultury duchowej i materialnej. Biblioteka ma służyć zarówno historykom, regionoznawcom, miłośnikom regionu, jak też przede wszystkim mieszkańcom Suwałk i Suwalszczyzny oraz tym, którzy to miasto uważają za swoje. Tylko taki program gwarantuje rozwinięcie badań nad przeszłością Suwałk oraz ich popularyzację. Większość objętych nim tematów wymaga kilkuletnich badań, których podjęcie bez wsparcia finansowego i gwarancji publikacji wyników nigdy nie miałyby miejsca.

Zasady organizacyjne

Biblioteka Trzech Wieków Suwałk wydawana jest pod Patronatem Prezydenta Suwałk oraz Przewodniczącego Rady Miejskiej Suwałk. Rozpocznie się w 2011, a zakończy w 2020 roku. Prace będą ukazywać się w trzech seriach:

- Seria A: jako książki autorskie (poz. 1-26),
- Seria B: jako zbiory studiów i materiałów przygotowanych na sesje popularnonaukowe, organizowane w Suwałkach (poz. 27-32),
- Seria C: jako wydawnictwa albumowe (poz. 33-35).

Każda seria ukazywać się będzie w jednolitej oprawie typograficznej, opatrzonej sygnetem Biblioteki Trzech Wieków Suwałk. Tomy w ramach serii będą numerowane. Autorzy prac w Seriach A i C „Biblioteki Trzech Wieków Suwałk” to osoby o uznanym dorobku badawczym i popularyzatorskim. Trzy tomy pracy Suwałki w dokumencie archiwalnym przygotowuje zespół pracowników Archiwum Państwowego w Suwałkach. W opracowaniu Słownika biograficznego Suwałk weźmie udział co najmniej kilkunastoosobowy zespół autorów pochodzących z różnych regionów i ośrodków w kraju i być może za granicą. Serię B stanowią materiały posesyjne. W każdej sesji uczestniczyć będą specjaliści z różnych ośrodków naukowych w kraju. Tematyka sesji koncentruje się zarówno wokół przeszłości, jak i stanu obecnego rozpatrywanych obszarów życia społecznego. Współorganizatorami sesji będą ośrodki naukowe w kraju (m. in. Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Warszawski). Organizacją procesu redakcyjnego i wydawniczego serii zajmie się Muzeum Okręgowe w Suwałkach w partnerstwie z Augustowsko-Suwalskim Towarzystwem Naukowym w Suwałkach i Biblioteką Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach. Muzeum Okręgowe w Suwałkach oraz obaj partnerzy mają doświadczenie w prowadzeniu tego rodzaju działalności i mają wystarczające zasoby kadrowe. Podmiotem wiodącym w realizacji „Programu” będzie Muzeum Okręgowe w Suwałkach.

Warunki dodatkowe

Ważnym czynnikiem wpływającym na społeczny odbiór efektów „Programu” będą wydarzenia towarzyszące jego realizacji oraz promocji rezultatów (publikacji). Niektórym przewidzianym w „Programie” sesjom popularnonaukowym powinny towarzyszyć wystawy archiwalno-muzealne. Ponadto niezwykle pożądanym byłoby stworzenie w Muzeum Okręgowym w Suwałkach nowych wystaw:

- stałej, poświęconej dziejom miasta i regionu (2012),
 - nowej o życiu i twórczości M. Konopnickiej (2012-2013),
 - okolicznościowej wystawy o początkach miasta (2015 lub 2020),
 - biograficznej poświęconej zapomnianym postaciom, które odegrały ważną rolę w dziejach miasta i regionu (2016),
 - czasowej poświęconej piśmiennictwu w Suwałkach na przestrzeni wieków (2019).
- Równie istotne i cieszące się coraz większą popularnością są inscenizacje historyczne. Mogłyby one dotyczyć takich wydarzeń jak nadanie przywileju kamedulskiego (2015) i przywileju królewskiego (2020). W niektóre z tych wydarzeń można byłoby wpisać promocję kolejnych publikacji w ramach „Programu”, niektóre z nich służyłyby także postępowi prac przewidzianych w „Programie”. Te wszystkie przedsięwzięcia wymagają dodatkowych prac organizacyjnych i nakładów finansowych.

Biblioteka Trzech Wieków Suwałk

Seria A 2011

- 1) Aleksander Osipowicz: Znad Czarnej Hańczy: korespondencja. Oprac. Tadeusz Budrewicz, Andrzej Matusiewicz. Suwałki 2011.

Aleksander Osipowicz to jedyny suwalczanin w XIX wieku publikujący przez wiele lat w czasopiśmie warszawskim. Jego teksty z „Tygodnika Ilustrowanego” zostały opublikowane w wydawnictwie: Wycieczki w okolice Suwałk (Suwałki 1994). Ten tom będzie zawierać 27 korespondencji z „Gazety Polskiej” z lat 1864 – 1869. We wszystkich korespondencjach opisywał ludzi, życie i wydarzenia w Suwałkach.

- 2) Zbigniew Fałtynowicz: Waław Sieroszewski i Suwalszczyzna. Suwałki 2011.

Książka ukazująca związki Waława Sieroszewskiego (1858 – 1945) – pisarza, podróżnika, znanego działacza niepodległościowego – z Suwałkami i Suwalszczyzną, które sięgają czasów jego młodości i przyjaźni z Piotrem Górskim, późniejszym właścicielem Świacka w guberni suwalskiej, wybitnego społecznika zasłużonego dla Suwałk. W Świacku powstało parę utworów pisarza, który odwiedzał także Suwałki (po raz pierwszy w 1904 roku, następnie w latach 1925 i 1926). Książka gromadzi dokumentację pobytów W. Sieroszewskiego zarówno w Świacku, jak i w mieście nad Czarną Hańczą. Ukazuje też relacje pomiędzy pisarzem a Marią Konopnicką, poetką rodem z Suwałk.

- 3) Od Wigier do Huty. Dzieje dóbr wigierskich. Pod red. Macieja Kotowicza. Suwałki 2011.

Książka prezentuje historię dóbr wigierskich ze szczególnym uwzględnieniem ich losów po upadku Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Przynosi wyjaśnienie skomplikowanych losów poszczególnych ich części (np. Papierni, Ustronia, Arkadii) oraz ich właścicieli i dzierżawców. Część historyczną uzupełni album starych współczesnych zdjęć dóbr wigierskich z archiwów rodzinnych właścicieli i dzierżawców.

2012

- 4) Ulice Suwałk: monografia. Oprac. Andrzej Matusiewicz. Suwałki 2015.

Opracowanie przedstawia historię prawie 300 suwalskich ulic i ich nazewnictwa. Wyjaśnia, jak nazywano w przeszłości ulice i pokazuje różnorodne znaczenie nazw ulic. Integralną częścią historii ulic są stojące przy nich pomniki oraz tablice pamiątkowe.

5) Leszek Aleksander Moczulski: Wiersze wybrane. Suwałki 2012.

Tom wierszy wybranych z całego dorobku pisarskiego najwybitniejszego poety XX wieku związanego z Suwałkami - miejscem urodzenia (1938), dzieciństwem i latami nauki oraz stale podtrzymywanymi kontaktami z rodzinnym miastem. Leszek Aleksander Moczulski, znany w kraju także jako autor piosenek wykonywanych przez popularne zespoły i piosenkarzy, jest autorem hymnu Suwałk. Nadal tworzy, często odwiedza Suwałki i Suwalszczyznę.

2013

6) Eliza Ptaszyńska: Alfred Wierusz – Kowalski: biografia. Suwałki 2013.

Biografia wybitnego artysty malarza, który urodził się w Suwałkach (1849) i spędził tu pierwszych szesnaście lat życia. Uznawany jest przez historyków sztuki za czołowego przedstawiciela tzw. polskiej szkoły monachijskiej (mieszkał i tworzył w Monachium), ceniony wśród kolekcjonerów malarstwa polskiego XIX wieku, podziwiany przez odbiorców malarstwa realistycznego. Zawsze pamiętał o swoich polskich i suwalskich korzeniach. Autorka biografii jest kustoszem w suwalskim muzeum, badaczką życia i twórczości Alfreda Wierusza-Kowalskiego i polskiego malarstwa powstałego w Monachium.

7) Suwałki w dokumencie archiwalnym. T. 1. Okres staropolski. Oprac. Archiwum Państwowe w Suwałkach. Suwałki 2013.

Wydawnictwo łączące opracowanie archiwoznawcze ze źródłoznawczym i źródłowym. Archiwalia wytworzone w ciągu wieków na terenie Suwałk lub bezpośrednio ich dotyczące zostały zniszczone, a te, które przetrwały, w dużym stopniu przemieszczone. Wiele z nich przechowywanych jest obecnie w wielu archiwach w kraju i za granicą. Wydawnictwo będzie przewodnikiem po tych archiwaliach, integrując informację o rozproszonych źródłach historycznych. Jednocześnie będzie ono zawierać opracowane krytycznie dokumenty lub ich fragmenty o szczególnym znaczeniu. Jako przewodnik źródłoznawczy będzie przydatne nie tylko zawodowym historykom i amatorom prowadzącym badania historyczne związane z Suwałkami. Jako wydawnictwo źródłowe, dające bezpośredni dostęp do opracowanych w możliwie przystępny sposób ważnych dla historii Suwałk dokumentów, może służyć jako pomoc w nauczaniu historii regionu, a także wszystkim zainteresowanym bezpośrednim dostępem do dokumentów historycznych.

8) Andrzej Matusiewicz: Antoni Patla: biografia. Suwałki 2012.

Biografia wybitnego krajoznawcy, popularyzatora walorów krajoznawczych i przyrodniczych Suwalszczyzny, założyciela Muzeum Regionalnego w Suwałkach i jego pierwszego kierownika (1956-1962), pomysłodawcy utworzenia Suwalskiego Parku Krajobrazowego, autora wielu tekstów o Suwałkach i Suwalszczyźnie, w tym pierwszego po II wojnie światowej przewodnika: Piękno ziemi suwalsko-augustowskiej (1959). Antoni Patla (1897-1977) mieszkał w Suwałkach w latach 1946-1967.

2014

9) Andrzej Matusiewicz: Cmentarz w Suwałkach. Zmarli i ich rodziny. Suwałki 2014.

Nekropolia przy ul. Bakałarzewskiej jest dla mieszkańców miasta miejscem szczególnym. Tu od pocz. XIX wieku spoczęły szczątki kilkudziesięciu tysięcy suwalczan. Wiele nagrobków ma dużą wartość artystyczną. Praca opisuje historię cmentarza, prezentuje biogramy znanych i mniej znanych zmarłych oraz historie ich rodzin. Cezurę końcową pracy stanowi rok 1939. Uzupełnieniem tekstu są plany oraz stare i współczesne fotografie cmentarza i nagrobków.

10) Maciej Ambrosiewicz: Kamienica suwalska. Suwałki 2014.

Kamienica suwalska jako budynek służący celom usługowym i mieszkaniowym ukształtowała się w XIX wieku. Rozplanowanie parceli i obiektów kubaturowych (kamienic, oficyn, budynków gospodarczych) zmieniało się stopniowo. Gwałtowne zmiany nastąpiły w wyniku następstw drugiej wojny światowej. Kolejna gwałtowna zmiana ma miejsce od lat 90. ubiegłego wieku,

gruntowna przebudowa układów przestrzennych parceli i kamienic zaciera jej oryginalne historycznie ukształtowane formy. Opracowanie kamienicy suwalskiej ma na celu utrwalenie znikającego z kulturowej przestrzeni miasta elementu.

11) Sławomir Filipowicz: Suwałki w powstaniu listopadowym. Suwałki 2014.

Powstanie listopadowe należy do najważniejszych wydarzeń w dziejach narodu polskiego w XIX w. Połączona z nim tradycja była i jest nadal jednym z najbardziej istotnych elementów budujących narodową tożsamość. W stosunku do udziału województwa augustowskiego, w tym i jego stolicy – Suwałk, w powstaniu listopadowym w literaturze historycznej funkcjonuje wiele niesprawiedliwych ocen. Wkład mieszkańców województwa jest bagatelizowany. Tymczasem, szczególnie w przypadku Suwałk, zarówno entuzjazm społeczny w I fazie powstania, jak też wysiłek, mobilizacja i działania już po zajęciu tego terenu przez wroga, w czasie wojny polsko-rosyjskiej, wart jest podkreślenia i przyznania należnego miejsca w przebiegu i ocenach wydarzeń powstania na ziemiach polskich.

2015

12) Zbigniew Fałtynowicz: Pisarze w Suwałkach. Suwałki 2015.

Opisanie związków pisarzy z Suwałkami od czasów najdawniejszych do współczesności. 25 sylwetek, od Augustyna Żdżarskiego (1794-1845) do Marka Krzysztofa Sobczaka (ur. 1963 w Suwałkach). Zawierać będzie obszernie biografie (podkreślające „suwalskość” określonego pisarza) oraz każdorazowo fragment utworu odnoszący się do miasta. W ten sposób powstanie oryginalna antologia utworów z Suwałkami w roli głównej bohatera literackiego, w sumie tworząc obraz miasta na przestrzeni wieków.

13) Suwałki w dokumencie archiwalnym. T. 2 Wiek XIX. Oprac. Archiwum Państwowe w Suwałkach. Suwałki 2015.

Opis jak w poz. 6.

14) Jarosław Schabieński: Władza i opozycja w Suwałkach i województwie suwalskim w latach 80-tych XX wieku. Suwałki 2015.

Suwałki od 1975 roku były stolicą województwa suwalskiego i siedzibą wielu urzędów szczebla wojewódzkiego. Tu koncentrowało się życie społeczno-polityczne i kulturalne regionu. Praca przedstawia relacje między władzą, a opozycją w decydującym okresie dla współczesnych dziejów Polski – w latach 80-tych XX wieku: od strajków latem 1980 roku, poprzez stan wojenny, aż do 1989 roku.

2016

15) Wigry: antologia. Wybór i oprac. Zbigniew Fałtynowicz i Andrzej Matusiewicz. Suwałki 2014.

Wybór tekstów (popularnych i popularnonaukowych oraz literackich) od czasów najdawniejszych do 1945 roku dotyczących miejsca najbardziej rozpoznawalnego (i mitotwórczego) dla Suwalszczyzny, źródła utworzenia miasta Suwałki. Wigry ukazane były dotychczas poprzez fotografie w albumach przyrodniczych, historycznych i etnograficznych. Nie mają swojego obrazu tekstowego, którym będzie ta antologia.

16) Społeczeństwo Suwałk 1944-1998. Wybór źródeł. Oprac. T. Radziwonowicz. Suwałki 2016.

Lata 1944-1998 w dziejach Suwałk to okres wielu zmian i przemian. Praca przedstawia je poprzez dokumenty różnych wytwórców zgromadzone głównie w Archiwum Państwowym w Suwałkach.

17) Dorota Skłodowska: Zagadki i tajemnice Suwałk. Suwałki 2016.

Na przestrzeni 300 lat niektóre wydarzenia z dziejów Suwałk obrosły już legendami, niektóre zawierają wiele zagadek, pytań i niejasności: od nazwy miasta aż po kulisy awansu na stolicę województwa w 1975 roku. Praca w popularny, dziennikarski sposób przybliży je czytelnikowi.

2017

18) Suwałki w dokumencie archiwalnym. T. 3 Wiek XX. Oprac. Archiwum Państwowe w Suwałkach. Suwałki 2017.

Opis jak poz. 6.

19) „Krajobrazy” 1980-1989: bibliografia zawartości. Oprac. Zbigniew Fałtynowicz, Marianna Rant-Tanajewska. Suwałki 2016.

„Krajobrazy” – najważniejsze czasopismo Suwałk i Suwalszczyzny (i Mazur Wschodnich) po 1945 roku, ukazujące się w latach 1980-2001. Mimo że od lat nie jest wydawane, to nadal funkcjonuje w różnych sferach życia publicznego, stając się – coraz bardziej wraz z upływem lat jest to widoczne – źródłem wiedzy o latach osiemdziesiątych XX wieku, o Suwałkach i regionie suwalsko-mazurskim, wiedzy, po którą coraz częściej się sięga. W tygodniku zamieszczano artykuły na temat bieżącego życia społeczno-gospodarczego, politycznego i kulturalnego Suwalszczyzny i Mazur oraz z przeszłości tych regionów. Pismo posiadało bogaty dział informacyjny. Dużo uwagi poświęcało lokalnemu życiu literackiemu i kulturalnemu. Opracowanie zawartości „Krajobrazów” (pierwszej edycji w l. 1980-1991) sprawi, że historykom, regionalistom i wszystkim zainteresowanym przybędzie niezbędny materiał do wykorzystywania w prowadzeniu badań i refleksji o mieście i regionie.

2018

20) Tadeusz Budrewicz: Maria Konopnicka 1842-1910: biografia. Suwałki 2018. Biografia najwybitniejszej pisarki rodem z Suwałk (ur. 1842), która zaczerpnęła w tym mieście „pierwszą osnowę życia”. Jedyna biografia poetki została napisana przed pół wiekiem, czas na opracowanie uwzględniające najnowsze wyniki badań historycznoliterackich i literaturoznawczych, o nową refleksję o życiu i twórczości Marii Konopnickiej. Jej autor jest znakomitym badaczem literatury polskiego pozytywizmu, autorem wielu studiów i szkiców o pisarce, popularyzatorem jej dzieła.

21) Sławomir Filipowicz: Rola i znaczenie Żydów w dziejach Suwałk. Mity i fakty. Suwałki 2018.

Żydzi, zwłaszcza w XIX w., stanowili pod względem ilościowym znaczącą część mieszkańców Suwałk. Czy ich wpływ na życie miasta w trakcie dziejów był równie istotny? Na to pytanie nikt jak dotąd nie starał się udzielić uzasadnionej, na podstawie źródłowych badań, odpowiedzi. Na dodatek zarówno w kraju, jak i poza nim w opracowaniach książkowych oraz artykułach podawane są budzące wątpliwości fakty, formułowane są nieuzasadnione opinie. W dziejach stosunków mieszkańców miasta, administracji i innych organów, ze społecznością żydowską są również wydarzenia mało chlubne. Wyświetlenie tych kwestii pozwoli lepiej zrozumieć przeszłość Suwałk, da możliwość uporządkowania pamięci społecznej. Dostarczy również praktycznego narzędzia do funkcjonowania w przyszłości nie tylko na płaszczyźnie kultury, zwłaszcza w kontekście bardzo aktywnej działalności osób prywatnych, organizacji i instytucji żydowskich za granicą.

22) Marek Sidor: Działalność gen. Ludwika Michała hr. Paca na Suwalszczyźnie. Suwałki 2018.

Praca ma pokazać wpływ działalności Ludwika M. Paca na rozwój społeczno-gospodarczy oraz kulturalny terenów Suwalszczyzny oraz samych Suwałk jako stolicy województwa. W Suwałkach gen. Pac posiadał liczne interesy, był również inicjatorem umieszczenia w mieście siedziby województwa.

2019

23) Piśmiennictwo w Suwałkach i o Suwałkach. Oprac. Andrzej Matusiewicz. Współpraca Zbigniew Fałtynowicz. Suwałki 2018.

Opracowanie o charakterze bibliograficznym o drukach wydawanych w Suwałkach w XIX i XX wieku.

24) Marek Sidor: Powiat suwalski w latach 1919-1939. Suwałki 2019.

Suwałki w okresie międzywojnia były miastem wydzielonym. Funkcje powiatu grodzkiego spełnia zatem urząd miejski, prócz tego jednak miasto było również siedzibą władz powiatu ziemskiego. Publikacja ma przedstawić znaczenie i działalność tego organu administracji terenowej.

2020

25) Andrzej Matusiewicz: Historia Suwałk. Suwałki 2020.

Suwałki do dzisiaj nie mają monografii historycznej. Praca stanowić będzie podsumowanie dotychczasowego dorobku historiografii Suwałk oraz „Programu”. Będzie też podsumowaniem 35 lat zainteresowań autora dziejami miasta nad Czarną Hańczą.

26) Słownik biograficzny Suwałk. Red. Tadeusz Budrewicz. Suwałki 2020.

„Słownik” zawiera biogramy kilkuset zmarłych osób zasłużonych dla miasta lub z nim związanych. Będą to ludzie tu urodzeni, pracujący, mieszkający lub czyniący dla niego wiele z innych miejsc na świecie.

Seria B

27) Życie religijne w Suwałkach w XIX i XX wieku. Materiały z sesji popularnonaukowej. Suwałki 2011.

28) Garnizon Suwałki. Materiały z sesji popularnonaukowej. Suwałki 2013.

29) Życie kulturalne i artystyczne w Suwałkach w XIX i XX wieku. Materiały z sesji popularnonaukowej. Suwałki 2015.

30) Instytucje prawa i prawnicy w dziejach Suwałk. Materiały z sesji popularnonaukowej. Suwałki 2016.

31) Studia z dziejów oświaty w Suwałkach. Materiały z sesji popularnonaukowej. Suwałki 2017.

32) Studia z dziejów służby zdrowia w Suwałkach. Materiały z sesji popularnonaukowej. Suwałki 2019.

Seria C

33) Garnizon Suwałki w II Rzeczypospolitej. Oprac. Krzysztof Skłodowski. Suwałki 2014.

Jednym z najtrwalszych skojarzeń związanych z Suwałkami jest wojsko. Także dlatego, że wojsko to mundur, broń, defilady – to obraz. Publikacja poprzez zdjęcia i ich opisy prezentuje garnizon suwalski w II Rzeczypospolitej, sięgając także do okresu sprzed 1914 roku.

34) Co to za ulica ... Tadeusza Kościuszki w Suwałkach. Oprac. Andrzej Matusiewicz. Suwałki 2016.

Ulica Kościuszki w Suwałkach to główna arteria miasta, centrum życia miejskiego. Jej historia w albumie będzie opowiedziana w równej mierze przez słowo i obraz. Zdjęcia, dokumenty, plany, rysunki, elementy wyposażenia, przedmioty codziennego użytku, detale architektoniczne, wydarzenia, historie miejsc, ludzi i rodzin to narzędzia opisu historii ul. Kościuszki.

35) Alfred Wierusz-Kowalski, Album. Oprac. Eliza Ptaszyńska, Suwałki 2016.

Pierwszy monograficzny album prezentujący twórczość suwalczanina, Alfreda Wierusza-Kowalskiego.